

SVAZ PRŮMYSLU A DOPRAVY
ČESKÉ REPUBLIKY

VÝSLEDKY ŠETŘENÍ SP ČR A ČNB V NEFINANČNÍCH PODNICÍCH A VÝVOJ EKONOMIKY

SVAZ PRŮMYSLU A DOPRAVY
ČESKÉ REPUBLIKY

VÝSLEDKY ŠETŘENÍ SP ČR A ČNB V NEFINANČNÍCH PODNICÍCH ZA 3. ČTVRTLETÍ 2017

VÝSLEDKY ZA 3. ČTVRTLETÍ 2017
VYHODNOCENÍ A KOMENTÁŘE
ZPRACOVALI: J. ŠEBESTA, V. ŠTÍPEK, B. ČÍŽEK
ZPRACOVÁNO K 2. 11. 2017

O ŠETŘENÍ

- Pravidelné čtvrtletní šetření SPČR a ČNB
 - Probíhá od roku 2011
 - Unikátní společný projekt
 - Spolupráce významné mezinárodně uznávané měnové instituce a nejvýznamnějšího zaměstnavatelského Svazu v ČR
 - Informace od firem
 - Informace o očekávání, podnikatelském prostředí, faktorech a bariérách, ...
- 151 respondentů v šetření za 3. čtvrtletí 2017
- Databáze časových řad dostupná na stránkách ČNB:
 - http://www.cnb.cz/cnb/STAT.ARADY_PKG.STROM_SESTAVY?p_strid=ACAA&p_sestuid=&p_lang=CS

VÝSLEDKY ŠETŘENÍ: SHRNUÍ VYBRANÝCH VÝSLEDKŮ – 3. ČTVRTLETÍ 2017

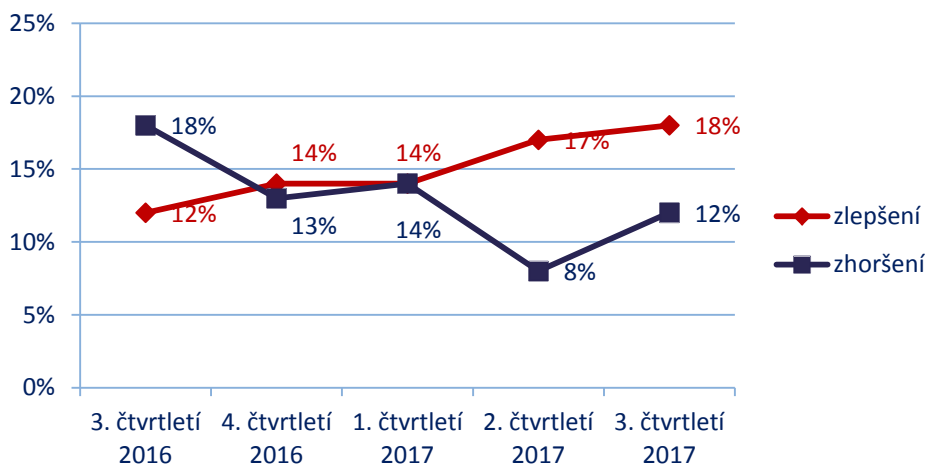
- **Ekonomika je nyní v intenzivní růstové fázi**, což ovlivňuje řadu ukazatelů i náladu podnikatelů.
- **Podnikatelé na vrcholu růstu** dle zákonitostí ekonomického vývoje **očekávají budoucí spíše mírný růst**.
- Nadále trvá **akutní nedostatek pracovních sil**.
 - Omezené možnosti hledání dodatečných pracovníků na českém trhu práce, řešení je mj. v lákání nových pracovníků ze zahraničí, vliv může mít nárůst přesčasové práce, dalším zdrojem jsou i lidé ve výkonu trestu, velmi omezené možnosti představují pracovníci z řad stávajících nezaměstnaných atd.
- **Očekávání vyšší míry inflace** (*byť v tolerančním pásmu*).
 - Očekávání vyšší ceny vstupů i výstupů: do určité míry se stávající cenový vývoj promítá i do **ceny vstupů** (*např. materiálů, surovin, energií*) a též se promítne i do **ceny výstupů** (*ale ne v takovém tempu, v jakém podnikatelé očekávají nárůst spotřebitelské inflace*).
 - Šetření u podnikatelů očekává mírné zhoršení dostupnosti úvěrů spojené se zvýšením sazeb ČNB (*očekáváme, že sazby budou nadále zvyšovány*), **dostupnost úvěrů bude ale stále dobrá** a nelze ji v následujících měsících považovat za zásadní bariéru.
- Současné ekonomické podmínky signalizují pokračování růstu investic, saldo očekávání investiční aktivity zůstává kladné. Na druhou stranu nic nenaznačuje výraznějšímu investičnímu tempu – česká ekonomika by potřebovala dlouhodobější investiční aktivitu.
- V závěru šetření zveřejňujeme **odhady růstu HDP a dalších hlavních ukazatelů pro r. 2017 a 2018 z pohledu Svazu průmyslu a dopravy ČR**. Ve 3. čtvrtletí lze čekat nepatrný pokles temp růstu – v dlouhodobém horizontu za poslední rok půjde ale o **velmi solidní výkon ekonomiky**.

FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ RŮST FIREM — DOMÁCÍ A ZAHRANIČNÍ POPTÁVKA

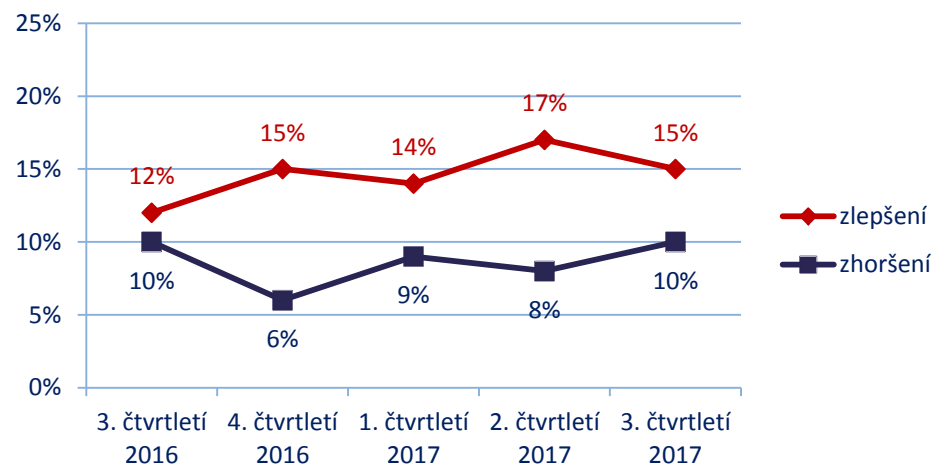
- Šetření SP ČR a ČNB nadále odráží současný **rostoucí trend ekonomiky** podpořený jak domácí, tak zahraniční poptávkou.
- Šetření za 3. čtvrtletí 2017 indikuje mírné snížení růstu poptávky (*slabý pokles sald oproti 2. čtvrtletí, byť šetření naznačuje jen mírné zpomalení*), v horizontu posledního roku se jedná o velmi dobré výsledky.
 - Domácí i zahraniční poptávka zůstávají na relativně stejné (silné) úrovni, v následujících měsících neočekáváme výraznější změnu.
 - Domácí poptávka je podpořena například domácími investicemi, výsledku pomáhá též trh práce. Pozitivní jsou rovněž letošní, lepší než očekávané, výsledky zahraničních partnerů.
- Celkově bude r. 2017 představovat dobrý výsledek.
 - Stávající silný **ekonomický růst, kladné hodnoty vývoje zakázek vs. vytíženost kapacit** či **nedostatek** kvalifikovaných i nekvalifikovaných **pracovních sil**.

VNÍMÁNÍ FAKTORU POPTÁVKY

Nedostatečná domácí poptávka

Nedostatečná zahraniční poptávka

Zdroj: Vlastní graf, šetření SP ČR a ČNB, šetření za uvedená čtvrtletí.

Údaj představuje vnímání meziroční změny (relativní četnost). Zbývající hodnota do 100 % představuje odpověď „beze změny“.

FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ RŮST FIREM – NÁKLADY NA PRÁCI

- Ekonomika je nyní ve fázi růstu, obecně pozitivní očekávání (jak ze strany firem, tak i domácností).
 - Statistická data rovněž poukazují na růst většiny klíčových ukazatelů (*růst HDP, exportu, průmyslové produkce*).
 - Vytížení výrobních faktorů – lidských zdrojů je v této růstové fázi ekonomického cyklu vysoké.
- **Zásadní bariérou růstu – nedostatek pracovních míst.**
- Zhoršení v oblasti „nedostatku kvalifikované pracovní síly“ vnímá **50 % firem**, což je úroveň maximální hodnoty od začátku šetření (*do roku 2013 zhruba jen 10 % dotázaných podnikatelů vnímalo zhoršení v této oblasti, následně s oživením ekonomiky se nedostatek kvalifikované pracovní síly zvětšoval*).
- Průvodním jevem nedostatku pracovních sil je mimo jiné i **rostoucí cena práce**.

FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ RŮST FIREM – CENY SUROVIN ATD.

- **Ceny surovin a materiálů**, mimo jiné i z důvodu ekonomickému růstu a jejich zákonitě **rostoucí poptávce, nemají prorůstový efekt** (36 % respondentů vnímá zhoršení – jde o nárůst, v šetření v 2Q zhoršení vnímalo 30 % dotázaných podnikatelů; zlepšení vnímají pouhá 2 % respondentů).
- Vnímání **cen energií** jako limitujícího faktoru se rovněž **zhoršilo** (*jako limit tyto ceny vnímá 14 % dotázaných; zlepšení vnímá pouze 2 %*). Důvodem může být mj. vyšší spotřeba firem a nyní již rostoucí cena ropy (po minulém šetření se cena ropy Brent odrazila od hranice 50 USD za barel a začala růst – ke dni publikování tohoto společného šetření je *na úrovni 60 USD za barel*).
- Faktor nedostatku financí je téměř beze změny a patří mezi méně významné faktory (to koresponduje s názory na budoucí „dostupnost úvěrů“, viz dále).
- Pro podnikatele je nyní nejvíce limitující nedostatek pracovní síly a náklady na tuto pracovní sílu.

FAKTORY OMEZUJÍCÍ RŮST FIREM

	Zlepšení					Zhoršení				
Faktor:	3. čtvrtletí 2016	4. čtvrtletí 2016	1. čtvrtletí 2017	2. čtvrtletí 2017	3. čtvrtletí 2017	3. čtvrtletí 2016	4. čtvrtletí 2016	1. čtvrtletí 2017	2. čtvrtletí 2017	3. čtvrtletí 2017
Nedostatečná poptávka – tuzemsko	12%	14%	14%	17%	18%	18%	13%	14%	8%	12%
Nedostatečná poptávka – zahraničí	12%	15%	14%	17%	15%	10%	6%	9%	8%	10%
Nedostatek financí	9%	9%	7%	11%	8%	13%	9%	9%	9%	10%
Druhotná platební neschopnost	6%	6%	4%	5%	6%	5%	7%	4%	6%	6%
Ceny materiálů a surovin	7%	8%	4%	5%	2%	23%	32%	32%	30%	36%
Ceny energie	21%	17%	11%	17%	10%	11%	9%	17%	10%	14%
Vysoké náklady na práci	1%	1%	1%	2%	2%	33%	37%	36%	42%	39%
Nedostatek kvalifikované pracovní síly	3%	1%	1%	1%	1%	45%	50%	42%	49%	50%
Konkurence	2%	1%	2%	1%	1%	17%	16%	16%	14%	16%

Zdroj: Vlastní tabulka, šetření SP ČR a ČNB, šetření za uvedená čtvrtletí.

Údaj představuje vnímání meziroční změny (relativní četnost). Zbývajících hodnota do 100 % představuje odpověď „beze změny“.

OČEKÁVANÝ CENOVÝ VÝVOJ

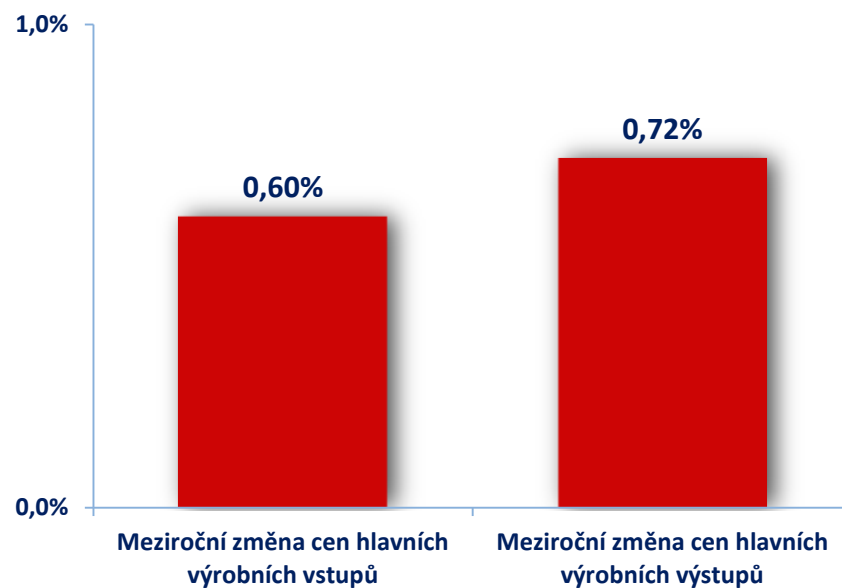
Očekávaný vývoj spotřebitelských cen (meziroční změny spotřebitelských cen)

- Pokračuje trend postupného nárůstu inflačních očekávání.
- V dlouhodobém horizontu jsou inflační očekávání **stále kolem 2 %**.
 - Ve 3. čtvrtletí 2017 podniky **v horizontu 1 roku** očekávají růst spotřebitelských cen ve výši **1,95 %** (minulé šetření ukázalo předpověď 1,84 %), čili inflační očekávání firem jsou **blízko inflačního cíle ČNB**.
 - **V horizontu 3 let** jsou inflační očekávání respondentů na úrovni **2,47 %** (minulé šetření ukázalo předpověď 2,39 %), čili jde o vizi inflace stále **v rámci tolerančního pásma**.
- Aktuální predikce říkají, že inflační tlaky jsou sice stále v tolerančním pásmu ČNB, ale je zřejmé, že inflace bude postupně a neustále, byť relativně mírně, narůstat (*jde o mírný nárůst vzhledem k téměř nulové inflaci, kterou vykazovala ČR, EU 28 i eurozóna v minulých 2–3 letech*).
- Pro srovnání:
 - V minulých letech bylo inflační očekávání na ještě vyšší úrovni než v současné době, podnikatelé ve 3Q 2012 očekávali 2,5% inflaci v horizontu jednoho roku a 3,07% inflaci v horizontu 3 let. Aktuální data ČSÚ – inflace v září 2017 byla **2,2 %**.
- Přestože se objevuje tlak na růst inflace, lze předpokládat, že se inflace letos bude **držet v horní hranici tolerančního pásma** (tj. nad 2 % s maximem těsně pod 3 %).

OČEKÁVANÝ „RŮST“ CEN HLAVNÍCH VÝROBNÍCH VSTUPŮ A VÝSTUPŮ

- Očekávaný vývoj v horizontu 1 roku v případě cen výrobních **vstupů** (např. ceny surovin, materiálů, energií vážené jejich podílem na celkových nákladech) **předpovídá nárůst stále pod 1 % (konkrétně 0,6 %), tedy jde o nižší růst, než jaký byl očekáván u celkového vývoje cen.**
 - Ceny vstupů jsou rizikovým faktorem. **Významným faktorem zvyšujícím ceny vstupů je růst mezd a osobních nákladů, k růstu přispívá i růst některých vstupních surovin materiálů a externích služeb.**
 - *Postupně posilující koruna zase může mít naopak protiinflační dopad, ČNB rovněž neočekává změnu regulovaných cen.*
- **Rovněž ceny hlavních výrobních výstupů budou** dle podnikatelů v horizontu 1 roku **růst (jde o růst na úrovni 0,72 %, jde sice o nárůst oproti minulým čtvrtletím, ale ve stejném období minulého roku byla předpověď na srovnatelné úrovni 0,73 %).**
 - Riziko růstu cen je tedy na straně vstupů i výstupů.
- Je zřejmé, že se dynamický nárůst mezd v posledních měsících **promítne** do cenového vývoje (a to v případě celkového cenového vývoje, ale též i v případě cen vstupů a výstupů).
- **Výsledným efektem tak bude nárůst ceny výrobních vstupů a výstupů, ale patrně v pomalejším tempu než jaký bude výsledný růst inflace, která bude v horní hranici tolerančního pásma.**

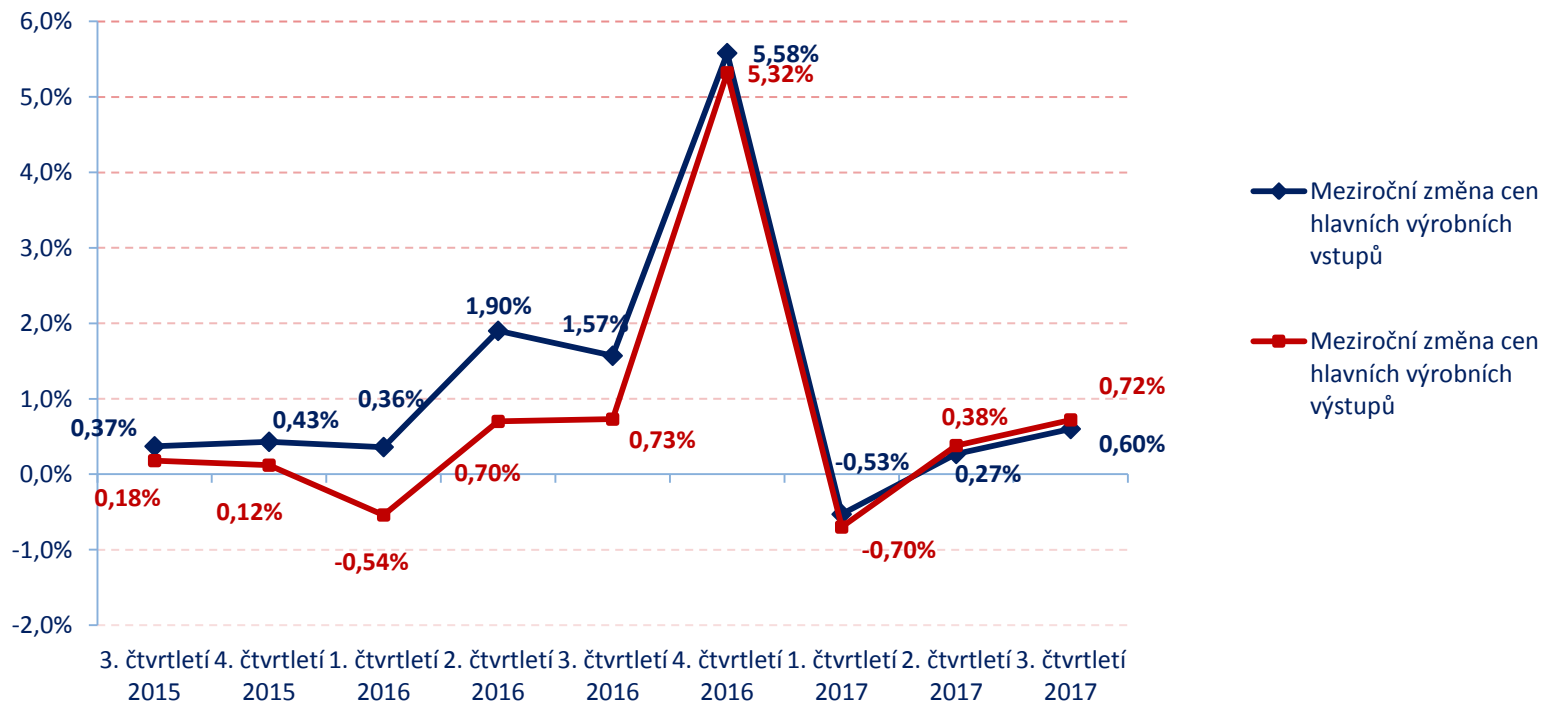
OČEKÁVANÝ „RŮST“ CEN HLAVNÍCH VÝROBNÍCH VSTUPŮ A VÝSTUPŮ NA ROČNÍM HORIZONTU

Zdroj: Vlastní graf, šetření SP ČR a ČNB, šetření za 3. čtvrtletí 2017.

OČEKÁVANÝ „RŮST“ CEN HLAVNÍCH VÝROBNÍCH VSTUPŮ A VÝSTUPŮ

GRAF VÝVOJE OČEKÁVÁNÍ ZA POSLEDNÍ DVA ROKY

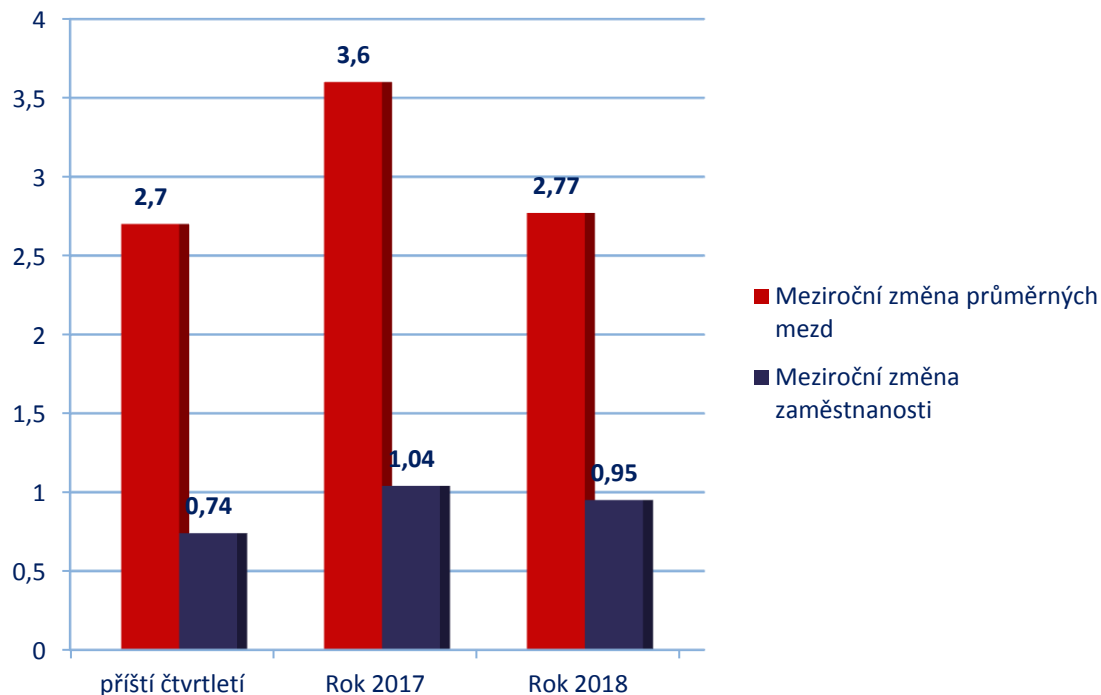

Pozn.:

- Vývoj ilustrovaný na tomto grafu má narušený trend hodnotou za 4Q 2016 – tento údaj nepovažujeme za směrodatný, k jeho ověření by byla potřeba širší vzorek respondentů.
- Finální hodnota byla navíc ovlivněna odpověďmi několika firem (v řádu jednotek) z různých odvětví (chemický, plastikářský, strojírenství, pekáren apod.) očekávajících i dvouciferné nárůsty cen výstupů.

Zdroj: Vlastní graf, šetření SP ČR a ČNB, šetření za uvedená čtvrtletí.

TRH PRÁCE: OČEKÁVANÉ MEZIROČNÍ ZMĚNY ZAMĚSTNANOSTI A NOMINÁLNÍCH MEZD (%)

Zdroj: Vlastní graf, šetření SP ČR a ČNB, šetření za 3. čtvrtletí 2017.

TRH PRÁCE: MZDOVÁ OČEKÁVÁNÍ

- **Očekávání v oblasti růstu mezd ve 3. čtvrtletí 2017 dosáhla na svá několikaletá maxima.**
- Pro tento rok za sektor nefinančních podniků **se očekávání růstu průměrných mezd zvýšilo** na 3,6 % (*jde o postupný setrvalý růst, pro srovnání ve Q3 2016 bylo očekávání ve výši 2,6 %*).
 - **Nedostatek pracovních sil** pociťují téměř všechny obory, existuje tlak na růst mezd.
 - Na tuto situaci má vliv rovněž **zvyšování platů a zaměstnanosti ve veřejné sféře**.
- **Růst mezd vede v některých sektorech již i k převýšení růstu produktivity práce.**

TRH PRÁCE: OČEKÁVANÝ VÝVOJ ZAMĚSTNANOSTI

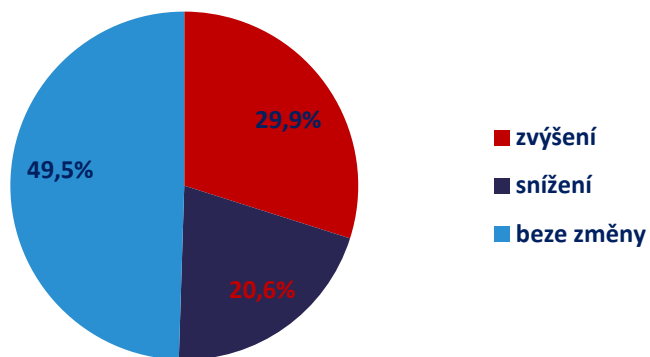
- **Zaměstnanost** již sice dosáhla svého pomyslného **stropu**, šetření předpovídá ještě další mírný nárůst (*od minulého šetření se očekávání nárůstu zaměstnanosti mírně zvýšilo*).
- Firmy již **nemají příliš možností kde čerpat nové pracovníky**, nadále trvá **akutní nedostatek pracovních sil**.
 - Problémem je **obtížné zajištění dalších pracovníků** v ČR. Firmy nedostatek řeší využíváním přesčasů, lákáním nových pracovníků ze zahraničí, zdrojem mohou být i lidé ve výkonu trestu, dřívější zapojení studentů do trhu práce (*již během studia*), využití dalších pracovníků z řad stávajících nezaměstnaných. Vyšší úroveň mezd může nebo může vést k vyššímu vytížení pracovníků, kteří již na trhu práce jsou (např. dvě zaměstnání). Vytížení pracovníků, kteří již na trhu práce jsou, je v řadě firem na hranici únosnosti.
 - Vyšší mzdy a poptávka po práci zároveň motivují starší pracovníky k odložení odchodu z práce, kteří tak déle zůstávají na trhu práce.
 - Akutní nedostatek pracovníků může vést též ke **zrychlení procesů na trhu práce** (lidé budou motivováni rychleji měnit práci, a to vzhledem ke mzdovým nabídkám).
- Firmy v současné době často řeší nedostatek pracovníků i jejich přetahováním z jiných firem či sektorů, což sice nezvyšuje zaměstnanost, ale má vliv na vývoj ceny práce. Firmy si ale snaží své pracovníky udržet, představují pro ně základní kámen jejich podnikání.

ZAKÁZKY

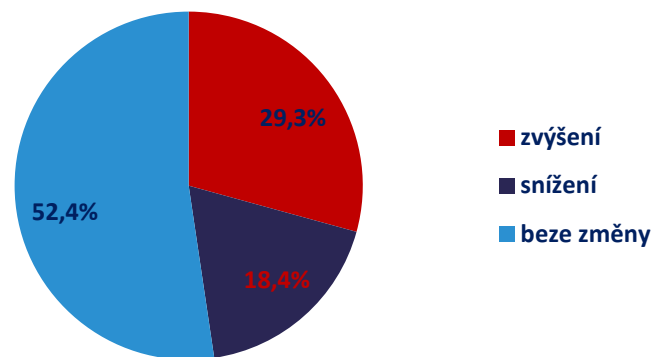
- **Pozitivní očekávání v oblasti zakázek nadále trvá, ale mírně významnější je též možnost budoucího snížení růstu zakázek.**
- Zakázky jako indikátor možností růstu:
- **Pozitivní očekávání v oblasti zakázek pro příští čtvrtletí vzrostlo a pro příštích 6 měsíců mezičtvrtletně velmi mírně kleslo.**
 - **29,9 %** respondentů očekává v *příštím čtvrtletí* zvýšení zakázek (*minulé šetření 28,0 %*);
 - **29,3 %** dotázaných očekává zvýšení zakázek v *následujícím půlroce* (*minulé šetření 29,7 %*).
(*Ve stejném období minulého roku byly hodnoty obou očekávání nad úrovní 30 %*).
- Naopak **snížení** zakázek v příštím čtvrtletí předpokládá **20,6 %** dotázaných; v následujícím půlroce předpokládá snížení **18,4 %** (*ve čtvrtletním i půlročním horizontu se negativní předpověď oproti minulému kvartálu zhoršila zhruba o 1 p.b.*).
- Meziročně jde v **negativních vyhlídkách** zakázek o poměrně velký nárůst (*Q3 2016 byly hodnoty negativních vyhlídek zhruba poloviční*).
 - I přes nárůst očekávání snížení zakázek **zůstává celkové saldo kladné (viz vážené saldo zakázek na slidu dále)**.
 - V současném období rostoucích zakázek se tedy **logicky ukazuje možnost budoucího snížení růstu ze současné vysoké základny**.

ZAKÁZKY – OČEKÁVÁNÍ FIREM PRO ROK 2017

Očekávaný vývoj zakázek v příštím čtvrtletí

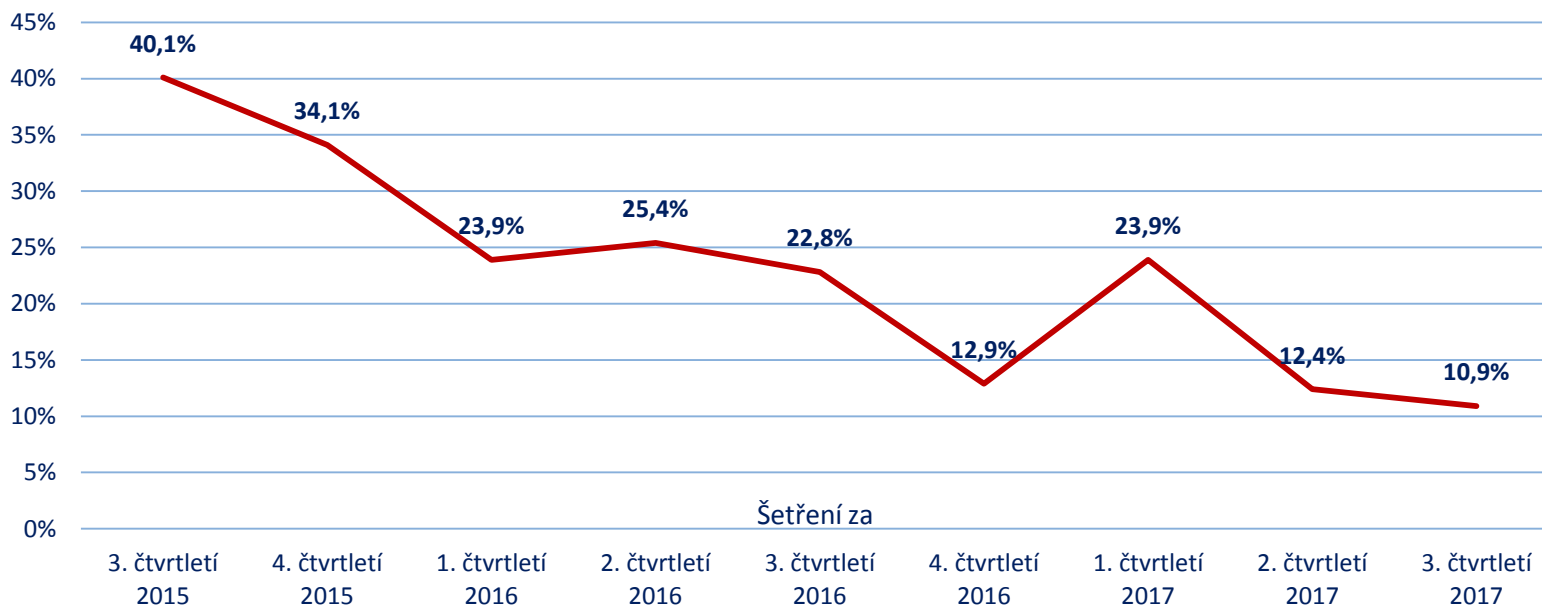
Očekávaný vývoj zakázek v následujících 6 měsících

Zdroj: Vlastní graf, šetření SP ČR a ČNB, šetření za 3. čtvrtletí 2017.
Uvedené procentní hodnoty představují váženou relativní četnost, vahami jsou tržby.

ZAKÁZKY

VÝVOJ OČEKÁVÁNÍ ZAKÁZEK PRO NÁSLEDUJÍCÍCH 6 MĚSÍCŮ – VÁŽENÉ SALDA

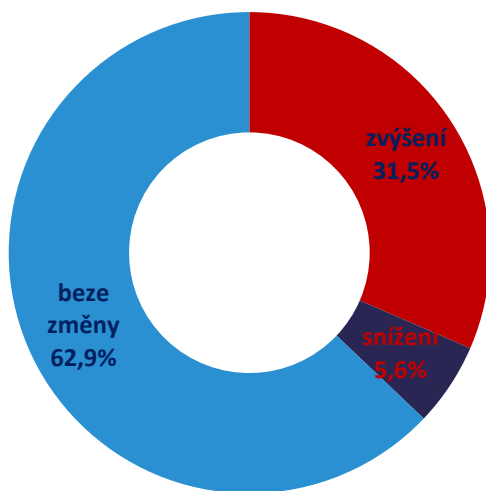
Zdroj: Vlastní graf, šetření SP ČR a ČNB, šetření za uvedená čtvrtletí.
 Uvedené procentní hodnoty představují váženou relativní četnost, vahami jsou tržby.

INVESTIČNÍ AKTIVITA

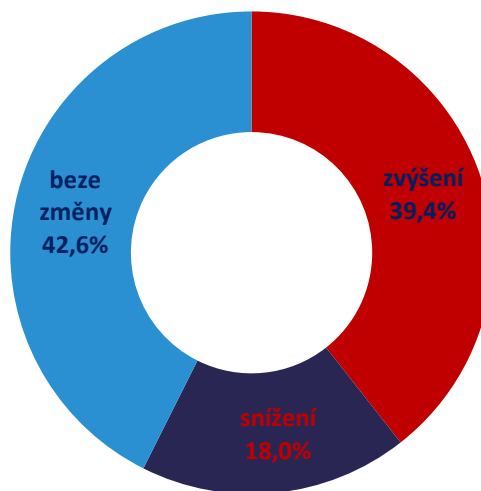
- **Saldo očekávání investiční aktivity je kladné**, firmy mají **zdroje i důvody** k investicím, které v současné době realizují.
 - Tento ukazatel ilustruje, jakou výši investičních výdajů podniky očekávají v daných obdobích. Jde o investice, které mají podpořit růst firem, tj. investice do výroby, rozšíření kapacit, zvýšení efektivity či do obměny sortimentu.
- Investiční apetit má pozitivní vliv na strukturu a technologickou základnu ekonomiky.
- SP ČR apeluje na stát, aby **v době ekonomického růstu** (*dle ČSÚ meziroční růst HDP ve Q2 2017 ve výši 4,7 %*) a dostatečných daňových výnosů adekvátně **podporoval investice a překonával např. zbytečné administrativní překážky pro realizaci investic** (ať už do dopravní infrastruktury nebo do podpory VaV).
- Pro zajištění udržitelného ekonomického růstu je třeba vyšší míra investic. Jde zejména o investice dlouhodobé povahy, které umožní zvýšit kapitálovou vybavenost práce a tím i její produktivitu („přidanou hodnotu“).

INVESTIČNÍ AKTIVITA

Očekávaný vývoj investic v následujících 6 měsících

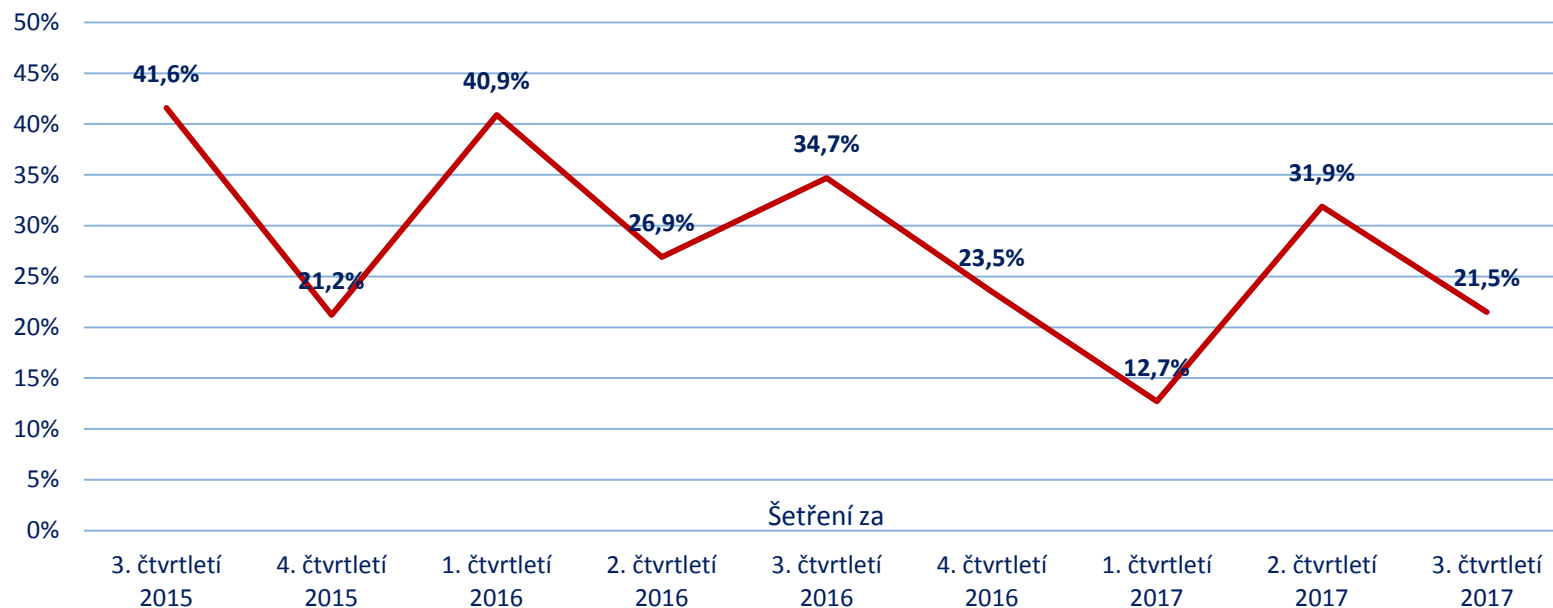
Očekávaný vývoj investic v následujících 12 měsících

Zdroj: Vlastní graf, šetření SP ČR a ČNB, šetření za 3. čtvrtletí 2017.
Uvedené procentní hodnoty představují váženou relativní četnost, vahami jsou tržby.

INVESTIČNÍ AKTIVITA

VÝVOJ OČEKÁVÁNÍ INVESTIČNÍ AKTIVITY PRO NÁSLEDUJÍCÍCH 12 MĚSÍCŮ – VÁŽENÉ SALDA

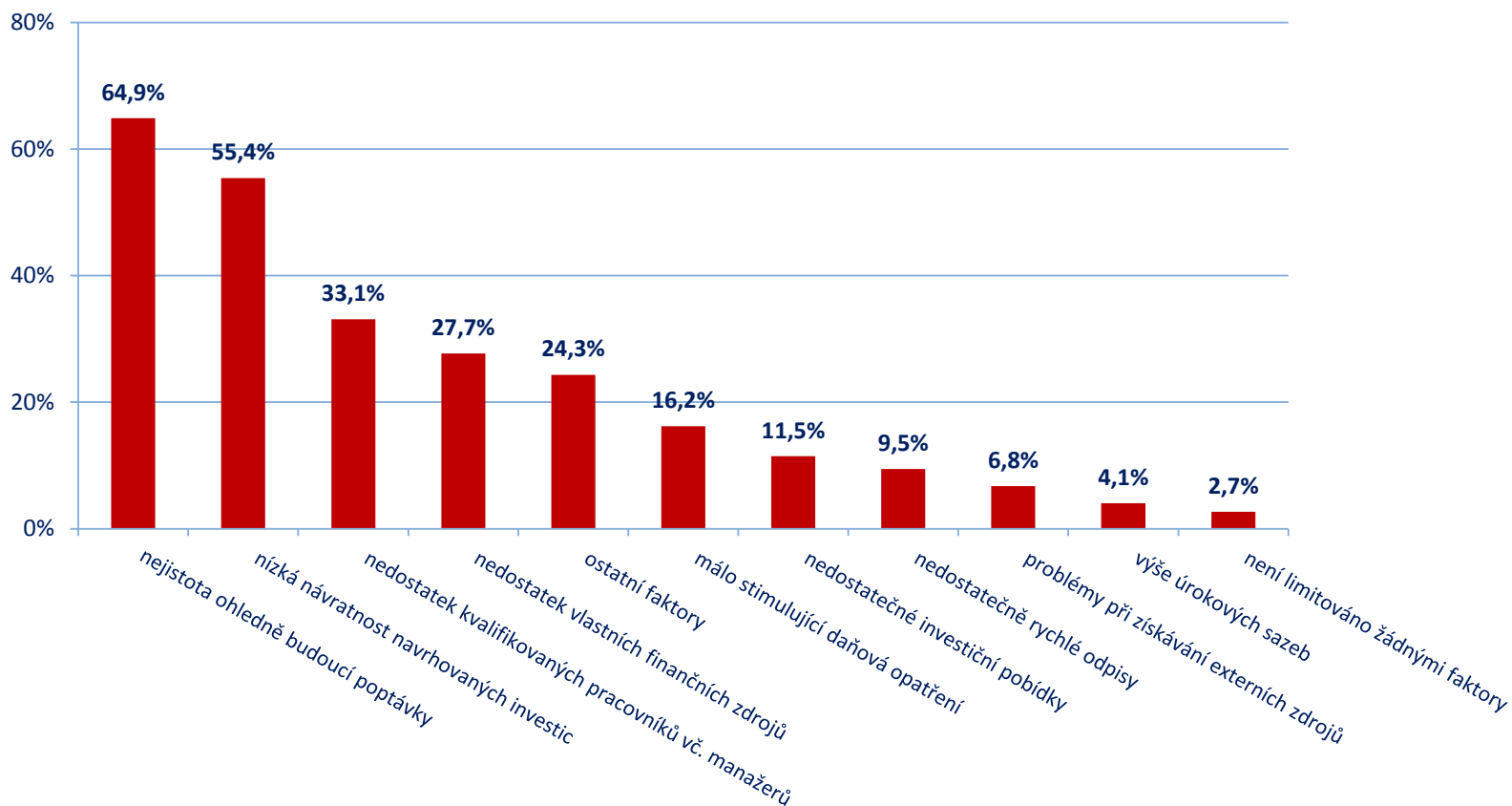
*Zdroj: Vlastní graf, šetření SP ČR a ČNB, šetření za uvedená čtvrtletí.
Uvedené procentní hodnoty představují váženou relativní četnost, vahami jsou tržby.*

FAKTORY LIMITUJÍCÍ INVESTIČNÍ AKTIVITU

- Při **hodnocení investičního rozhodování** se struktura příliš nemění, oproti minulému šetření z 2Q 2017 mírně posílil *limitující faktor* budoucí poptávky, mírně se též zvýšil faktor nedostatku ***kvalifikovaných pracovníků vč. manažerů***.
- Meziročně se snížil význam ***nedostatku vlastních finančních zdrojů***, který se oproti Q3 2016 posunul na čtvrtou příčku v přehledu limitů investičního rozhodování právě za nedostatek pracovníků.

FAKTORY LIMITUJÍCÍ INVESTIČNÍ OČEKÁVÁNÍ

LIMITY INVESTIČNÍHO ROZHODOVÁNÍ (PROCENTO ODPOVĚDÍ/FIREM Z CELKOVÉHO POČTU 151):

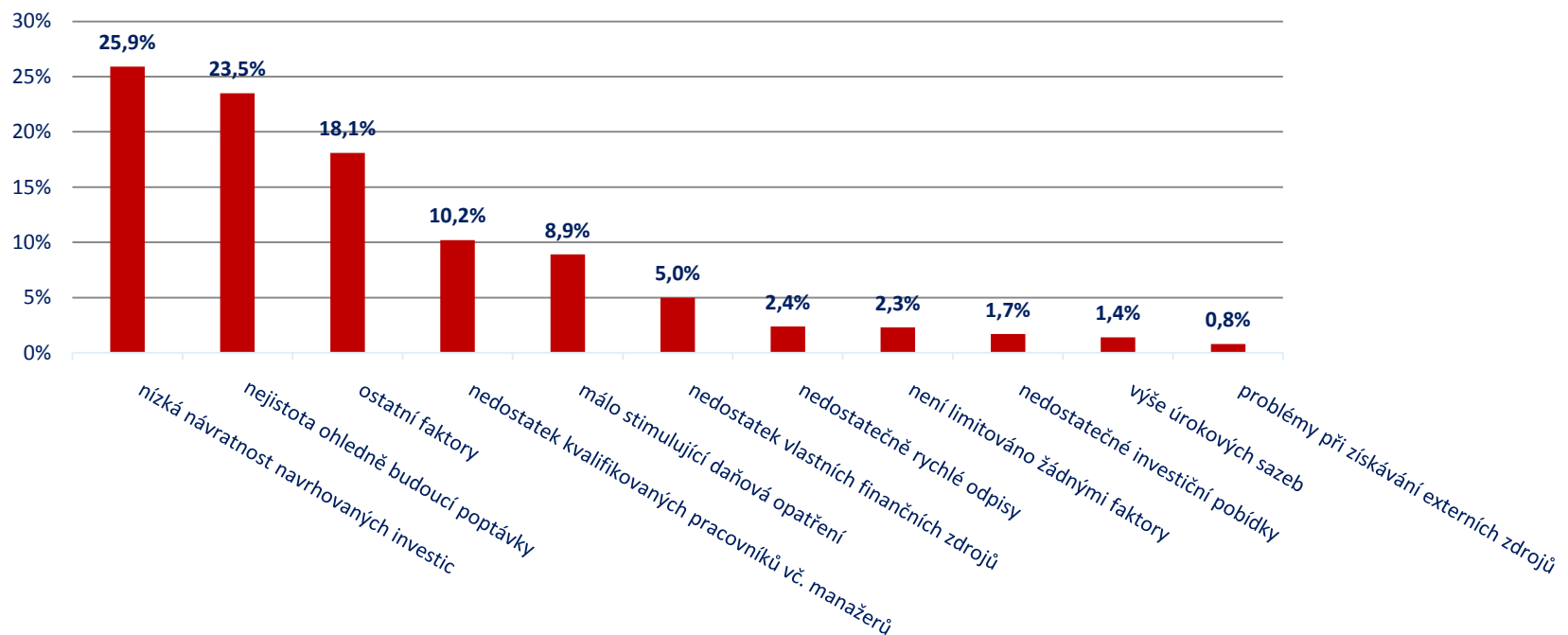

Zdroj: Vlastní graf, šetření SP ČR a ČNB, šetření za 3. čtvrtletí 2017.

FAKTORY LIMITUJÍCÍ INVESTIČNÍ OČEKÁVÁNÍ

■ Vážená relativní četnost odpovědí

- Metodika s cílem odrazit významnost jednotlivých faktorů pro aproximaci celkové investiční aktivity nefinančních podniků. Vahami jsou tržby
- Uvedená procenta ukazují význam/podíl daného faktoru na všech sledovaných faktorech omezujících investiční rozhodování

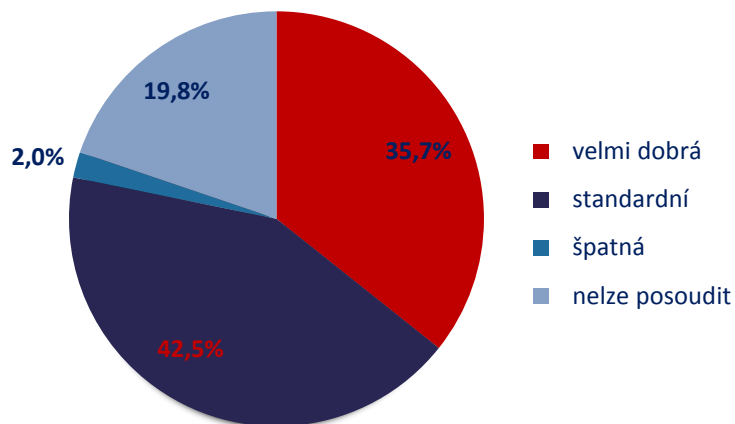
Zdroj: Vlastní graf, šetření SP ČR a ČNB, šetření za 3. čtvrtletí 2017. Vahami jsou tržby.

DOSTUPNOST ÚVĚŘŮ

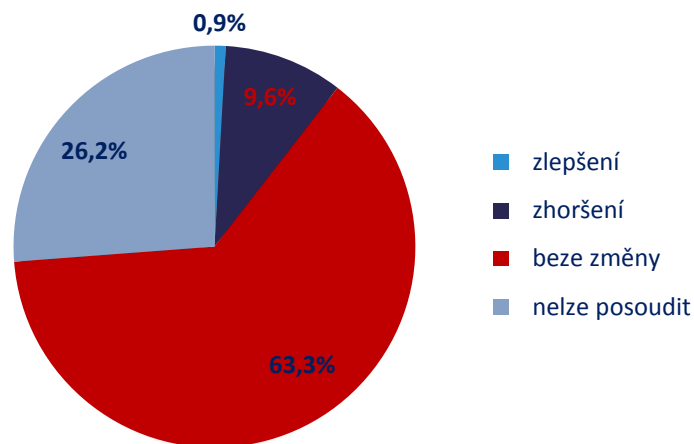
- Dostupnost dluhového financování zůstává převážně velmi dobrá či standardní, většina firem (63,3 %) očekává **stabilní dostupnost úvěrů i v budoucnu**.
- Dostupnost úvěrů byla **v posledních 12 měsících velmi dobrá, očekávání** dostupnosti úvěrů se ale **pro následujících 12 měsíců zhoršilo**.
- **Zlepšení očekává méně respondentů** (jen **0,9 %**, ovšem výchozí hodnotou pro toto hodnocení je **stávající velmi dobrá dostupnost** úvěrů), **zvýšil se počet respondentů, kteří očekávají zhoršení** (mezičtvrtletně z 0,2 % **na 9,6 %**).
 - Úrokové sazby jsou sice stále zatím **blízko historických minim**, ale v hodnocení se již **projevilo rozhodnutí o navýšení sazeb ze strany ČNB, další navýšení základních sazeb v budoucnu lze očekávat**.
 - Současný ekonomický růst dává finančním institucím **naději dobrého splácení**, ale **podniky vnímají budoucí (byť pravděpodobně mírný) růst sazeb jako faktor, který oproti současné době úvěry prodraží**.
- Klíčovou otázkou tak zůstává další přístup ČNB k úrokovým sazbám – nadále je možné, že ČNB po navýšení z 2. 11. 2017 přistoupí ještě **k dalším navýšení**, a to na základě dalšího vývoje inflace a například i se snahou o zbrzdění růstu cen nemovitostí a zastavení nárůstu objemu hypoték.
- Komentář Svazu k poslednímu navýšení úrokových sazeb ČNB naleznete [zde](#).

DOSTUPNOST ÚVĚŘŮ

Dostupnost úvěrů v posledních 12 měsících

Očekávání dostupnost úvěrů v následujících 12 měsících

Zdroj: Vlastní graf, šetření SP ČR a ČNB, šetření za 3. čtvrtletí 2017.

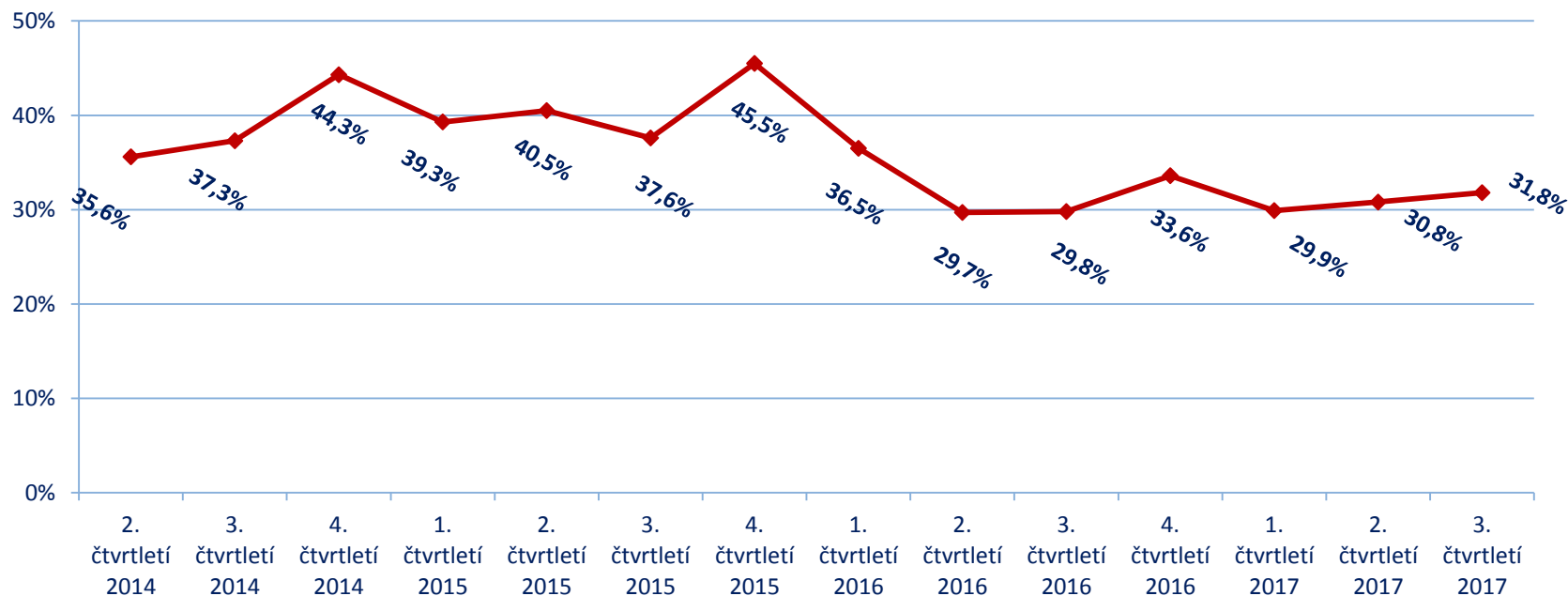
Uvedené procentní hodnoty představují váženou relativní četnost, vahami jsou tržby

ZAJIŠTĚNÍ VÝVOZU PROTI KURZOVÉMU RIZIKU

- **Podíl finančního zajištění exportu proti kurzovému riziku mírně roste.**
- Konkrétně podíl zajištění **v aktuálním čtvrtletí** roste jen mírně a dosáhl hodnoty **31,8 %**, zajištění vývozu proti kurzovému riziku **v ročním horizontu** je očekáváno bez významné změny oproti minulému čtvrtletí na úrovni **37,0 %**.
- Cca 20 % českých transakcí probíhá v eurech (speciální graf je dále v prezentaci), což je přirozený nástroj zajištění proti kurzovému riziku, který spolu s podílem zajištění značí relativně vysoké ošetření kurzového rizika.
 - **Konkrétně:** U dodavatelů rezidentů probíhá v eurech **18,2 %** plateb; inkasa od odběratelů rezidentů probíhají v **18,9 %** v eurech.
 - Od roku 2011, kdy transakcí v eurech probíhalo zhruba 10 %, se podíl zvýšil na dvojnásobek a tuto hodnotu si ekonomika nadále udrží.
- Ukončení intervencí ČNB a následný vývoj, který **nebyl turbulentní**, se tak patrně projevil i v této oblasti. Koruna postupně posiluje bez větších výkyvů a posilovat bude i nadále.
- Očekávání firem, že k posílení CZK po exitu z intervenčního režimu dojde, se ukázalo jako správné.
 - Pro následující měsíce je důležitá míra posilování a zda se podaří udržet vývoj bez výraznějších volatilit.
 - Doposud se míra posílení pohybovala v souladu s původně očekávaným scénářem řady firem, rizikem již ale může být další výraznější posilování. Riziko je částečně tlumeno lepšími než očekávanými ekonomickými výsledky či očekáváním zahraničních zakázek, což je ale zároveň faktorem k posílení koruny.

ZAJIŠTĚNÍ VÝVOZU PROTI KURZOVÉMU RIZIKU

Zajištění vývozu v daném čtvrtletí

Zdroj: Vlastní graf, šetření SP ČR a ČNB, šetření za příslušná čtvrtletí.

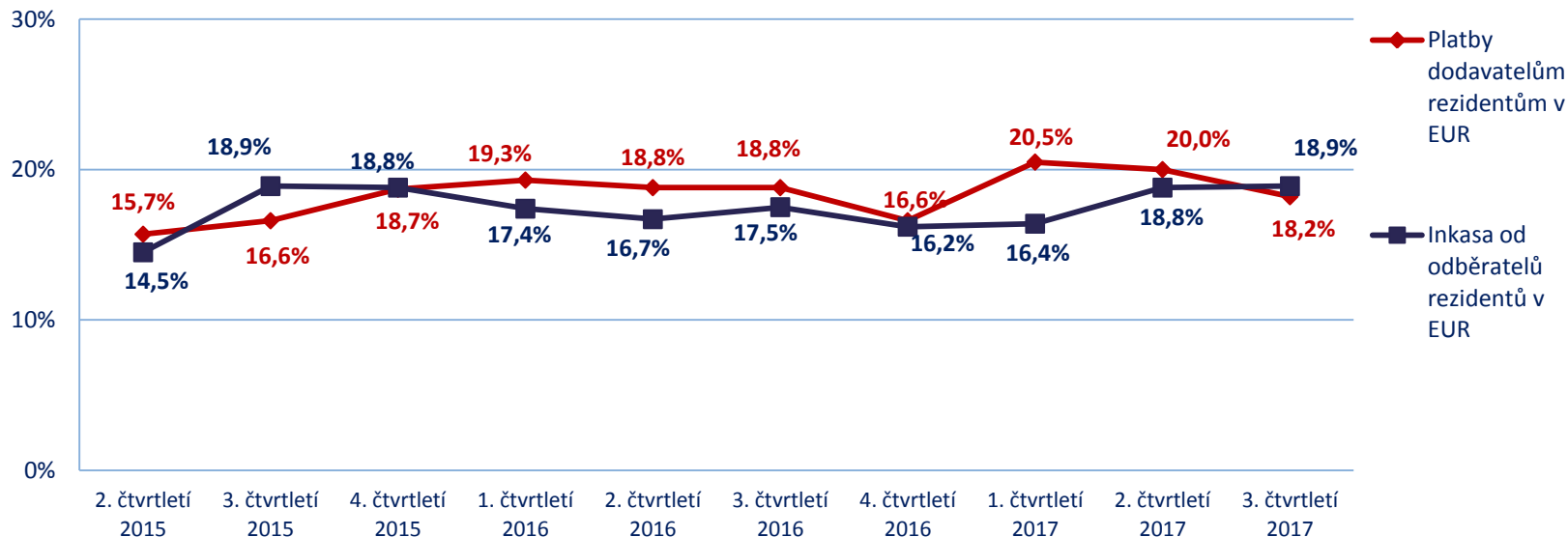
JAK SE ZMĚNILO PODNIKATELSKÉ PROSTŘEDÍ ZA POSLEDNÍ ROK?

- Šetření týkající se kvality podnikatelského prostředí vyznívá celkově nadále negativně.
 - Mezi podnikateli převažuje negativní pohled, **externí zlepšení nepozorují**.
 - Nadále nejvíce podnikatele trápí vysoká úroveň *byrokracie* (29 % firem vnímá zhoršení v této oblasti oproti loňskému roku), *nedostatečná kvalita legislativy* (27% podniků zaznamenalo zhoršení), *nekvalitní pracovní zákonodárství* (15 % respondentů má negativní pohled) a tradičně se stabilním zastoupením vidíme negativní hodnocení *dopravní infrastruktury* (13 % negativních hodnocení).
- Přestože ke zlepšení nedochází, v kategorii **byrokracie** se ve Q2 i Q3 2017 **přibrzdl propad** ve zhoršování z pohledu podnikatelů.
 - Výsledky za Q3 2017 v této oblasti jsou rovněž poznamenány parlamentními volbami, podnikatelé v současné době nečekají zásadní změny prostřednictvím přijetí nové legislativy.

POUŽÍVÁNÍ EURA V TUZEMSKÝCH TRANSAKCÍCH

- Vysoká otevřenost české ekonomiky a její zapojení do globálních řetězců
 - Podnikatelé v rámci ČR **používají euro cca ve 20 % transakcí.**
 - Nákupy i prodeje v eurech omezují kurzové riziko a snižují transakční náklady.
 - Eurové transakce jsou používány i mezi odběrateli a dodavateli – rezidenty. Soukromý sektor se takto přirozeně „připojuje“ k eurozóně.

Využití eura v tuzemských platbách

Zdroj: Vlastní graf, šetření SP ČR a ČNB, šetření za příslušná čtvrtletí.

PLATEBNÍ MORÁLKA ODBĚRATELŮ

- Žádné skokové změny ve statistických výsledcích celkově nezaznamenány.
- Současná růstová fáze ekonomického cyklu nedává důvod ke změně chování ekonomických subjektů – *pozvolný růst pomáhá stabilitě a včasnému splácení.*

Platební morálka odběratelů	3. čtvrtletí 2013	2. čtvrtletí 2016	2. čtvrtletí 2017	3. čtvrtletí 2017
faktury zaplacené v termínu	26,0%	25,0%	27,0%	26,0%
do 10 dnů po splatnosti	23,0%	25,0%	31,0%	32,0%
11-20 dnů po splatnosti	19,0%	22,0%	17,0%	17,0%
21-30 dnů po splatnosti	15,0%	15,0%	15,0%	15,0%
31-60 dnů po splatnosti	15,0%	11,0%	9,0%	9,0%
více než 60 dnů po splatnosti	2,0%	2,0%	2,0%	1,0%

Zdroj: Vlastní tabulka, šetření SP ČR a ČNB, šetření za příslušná čtvrtletí.

DATABÁZE ČASOVÝCH ŘAD

- Dostupná na stránkách ČNB (www.cnb.cz)
 - http://www.cnb.cz/cnb/STAT.ARADY_PKG.STROM_SESTAVY?p_strid=ACAA&p_sestuid=&p_lang=CS
 - Databáze časových řad ARAD → Statistická data → Všeobecná ekonomická statistika → Statistická šetření ČNB → Statistické šetření ČNB a SP ČR v nefinančních podnicích

PŘIDEJTE SE K ŠETŘENÍ

■ OJEDINĚLÁ SPOLUPRÁCE

- Od roku 2011 provádí Svaz průmyslu a dopravy ČR ve spolupráci s Českou národní bankou pravidelná čtvrtletní šetření. Respondenty jsou podniky z nefinančního sektoru, jejichž struktura je vybrána tak, aby odrážela strukturu české ekonomiky. V současnosti na otázky šetření odpovídá 150 až 190 účastníků, nicméně tento počet není uzavřený a i Váš podnik může rozšířit řadu respondentů a tím zvýšit vypovídací schopnost zjištění.

■ MÁTE ZÁJEM ZAPOJIT SE DO ŠETŘENÍ?

- Potom obdržíte veškeré údaje a budete každoročně pozváni na slavnostní setkání respondentů. Svůj zájem sdělte prosím pracovníkovi ČNB Richardu Pavelkovi, který je zodpovědný za statistické šetření (richard.pavelka@cnb.cz, tel.: 224 412 028), jenž Vám poskytne podrobnější informace k obsahu šetření a ke způsobu vyplňování statistického dotazníku.

PŘIDEJTE SE K ŠETŘENÍ

■ ZAMĚŘENÍ ŠETŘENÍ

- Zkoumá makroekonomická i podniková data, uplynulý vývoj i jeho očekávaný vývoj, tvrdá data i subjektivní hodnocení. Otázky jsou rozděleny do oblastí:
 - Ceny
 - Makroindikátory
 - Podnikové indikátory
 - Zajištění vývozu
 - Platby a inkasa
- Šetření nabízí obrázek o aktuálním stavu a očekávaném vývoji podnikatelského prostředí jak z pohledu vnitřních, tak i vnějších podmínek.

■ VYUŽITÍ ŠETŘENÍ

- Šetření Svaz průmyslu a dopravy ČR využívá jako základ pro prosazování zájmů zaměstnavatelů a podnikatelů. Přidanou hodnotu vytváří pohled samotných podniků, na jehož základě může být argumentace věcnější a silnější. Výsledky pomáhají:
 - Poskytnout signály o budoucím vývoji a situaci v podnikové sféře ekonomiky
 - Varovat před možnými problémy, poukazovat na slabá místa a rizika
 - Při tvorbě makroekonomické prognózy ČNB pro účely měnové politiky

SVAZ PRŮMYSLU A DOPRAVY
ČESKÉ REPUBLIKY

VÝVOJ EKONOMIKY

PREDIKCE EKONOMICKY DLE SP ČR NA ROK 2017

- Prognóza pro r. 2017 vychází ze známých údajů za 1. a 2. čtvrtletí 2017.
- První dva kvartály jsou typické silným (směrem ke 2. čtvrtletí zesilujícím) ekonomickým meziročním i mezičtvrtletním růstem.
- Charakteristická je **silná domácí spotřeba** (vysoká zaměstnanost, rostoucí mzdy a jejich projev ve spotřebě), kladný příspěvek investic a **silný zahraniční obchod** (export rostl i přes posílení koruny – pozitivní ekonomické výsledky partnerů a dostatek zakázek).
- Přestože jsou signály i ze šetření SP ČR a ČNB pozitivní, predikce je opatrnější, je možné, že **růst HDP v r. 2017 přesáhne 4 %** (naše predikce je *opatrná* například kvůli možné situaci, že by se nárůst mezd neprojevil ve spotřebě tak silně či se zohledněním statistických úprav statistických výsledků druhého čtvrtletí).

Ukazatel	Predikce 2017 (meziroční růst v %)
HDP	3,90
Spotřeba domácností	3,80
Spotřeba vlády	1,90
Investice	5,70
Export	6,20
Import	6,10

PREDIKCE EKONOMICKY DLE SP ČR NA ROK 2018

- Tempa růstu **již nebudou v r. 2018 patrně tak vysoká jako jsou hodnoty za 2. čtvrtletí** a nejspíše i 3. čtvrtletí 2017, proto odhadujeme nižší tempo růstu.
- Na základě tempa růstu v r. 2017 a vývoji na trhu práce (zaměstnanost a mzdy) lze předpokládat **poměrně silnou spotřebu domácností i v r. 2018.**
- **Spotřeba vlády** díky růstu zaměstnanosti ve veřejném sektoru a vyšším daňovým výnosům **poroste mírně rychleji než letos.**
- **Investice porostou patrně nižším tempem než letos.**
- **Vývoz a dovoz** nedosáhne tak vysokých růstových hodnot jako letos – růst bude pokračovat, **není důvod předpovídat výraznější pokles.** Například predikce růstu EU či eurozóny pro příští rok očekávají pouze mírně nižší hodnoty růstu HDP.

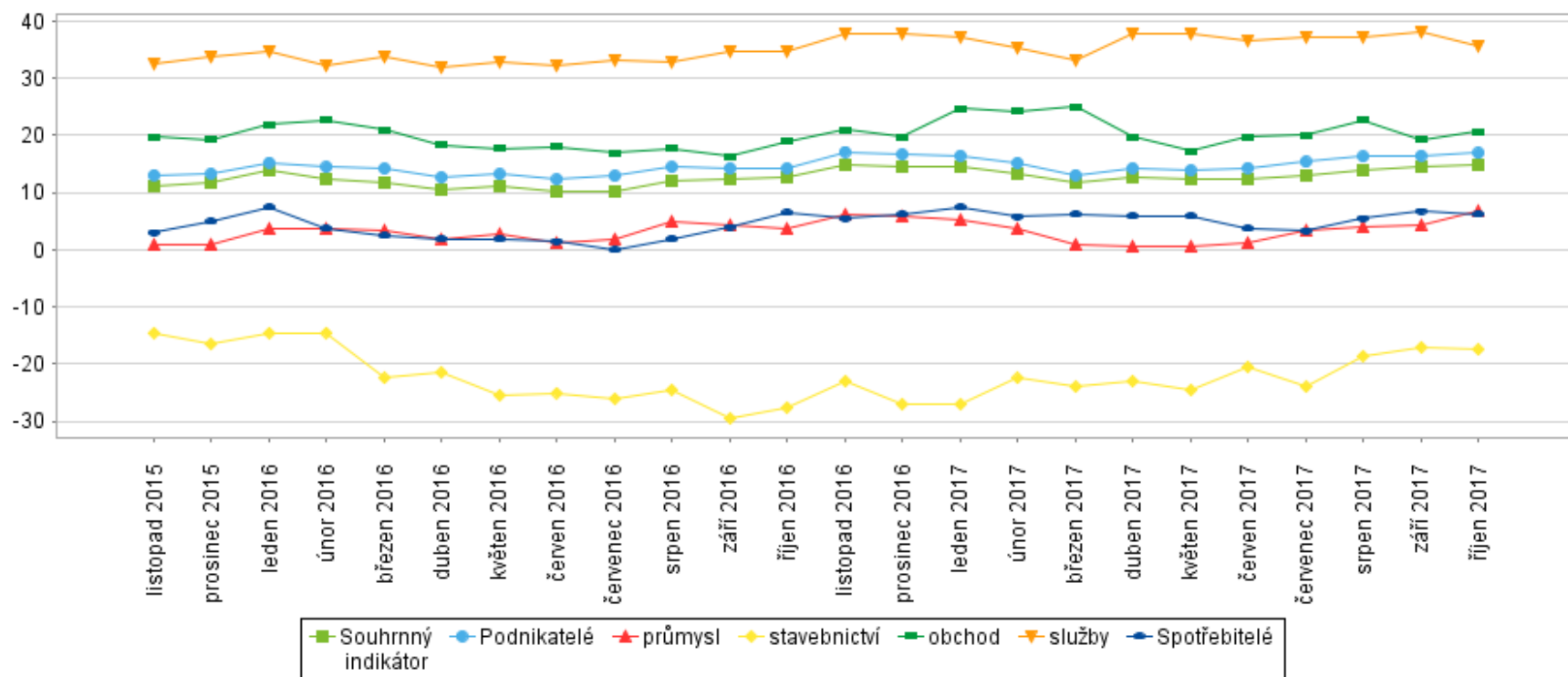
Ukazatel	Predikce 2018 (meziroční růst v %)
HDP	3,30
Spotřeba domácností	3,76
Spotřeba vlády	2,00
Investice	3,80
Export	3,90
Import	3,80

INDEX NÁKUPNÍCH MANAŽERŮ (PMI)

Výsledky Indexu nákupní manažerů Markit, září 2017

- Průmyslový PMI = **56.6 b.**
- Na začátku roku 2017 měl český PMI index zpracovatelského průmyslu mírně vyšší hodnotu (až nad 57 b.), díky hodnotě za září 2017 se k ní opět po mírném propadu přibližuje.
- V eurozóně PMI ve zpracovatelském průmyslu v září 58,1 b. – jde o nárůst již třetí měsíc za sebou od června 2017, kdy PMI eurzóny mírně přibrzdil.
- Dobrá kondice ekonomiky se tedy projevuje i v rámci tohoto indexu a tím potvrzuje optimismus evropského zpracovatelského sektoru.

KONJUNKTURÁLNÍ PRŮZKUMY ČSÚ - SALDO INDIKÁTORU DŮVĚRY, ŘÍJEN 2017

Zdroj: ČSÚ, Konjunkturální průzkumy.

ZÁKLADNÍ MAKROEKONOMICKÉ INDIKÁTORY

<u>Ukazatel</u>	<u>Období</u>	<u>Zdroj</u>	<u>Hodnota</u>	<u>Jednotka</u>
HDP - meziroční reálný vývoj (zpřesněný odhad)*	2. čtvrt. 2017	ČSÚ	4,7	%
Hrubá přidaná hodnota ekonomiky v základních cenách - meziroční (bez vlivu daní a dotací)*	2. čtvrt. 2017	ČSÚ	4,7	%
Podíl průmyslu**	2016	ČSÚ	32,3	%
HDP - mezičtvrtletní reálný vývoj (zpřesněný odhad)*	2. čtvrt. 2017	ČSÚ	2,5	%
HDP - meziroční reálný vývoj (2016/2015)	2016	ČSÚ	2,6	%
Inflace (CPI, meziroční)	9/2017	ČSÚ	2,7	%
Inflace (CPI, průměrná meziroční)	9/2017	ČSÚ	2,2	%
Index cen průmyslových výrobců	9/2017	ČSÚ	1,7	%
Obecná míra nezaměstnanosti 15-64 letých*	9/2017	ČSÚ	2,7	%
Podíl nezaměstnaných osob na obyvatelstvu (ve věku 15-64 let)	9/2017	MPSV	3,8	%
Počet evidovaných nezaměstnaných	9/2017	MPSV	284,9	tis.
Kurz CZK/EUR - měsíční průměr	9/2017	ČNB	26,075	CZK/EUR
Kurz CZK/USD - měsíční průměr	9/2017	ČNB	21,871	CZK/USD
Cena ropy Brent	26.10.2017	Kurzy.cz	59,35	USD/barel
Reálný meziroční index průmyslové produkce	8/2017	ČSÚ	5,8	%
Meziroční index průmyslové produkce*	8/2017	ČSÚ	5,8	%
Meziměsíční index průmyslové produkce*	8/2017	ČSÚ	14,3	%
Meziroční vývoj nových zakázek v průmyslu	8/2017	ČSÚ	4,9	%
Meziroční růst exportu (b.c., CZK, národní pojetí)	8/2017	ČSÚ	4,0	%
Meziroční růst importu (b.c., CZK, národní pojetí)	8/2017	ČSÚ	4,7	%
Saldo obchodní bilance (národní pojetí)	8/2017	ČSÚ	5,9	mld.Kč
Úrokové sazby korunových úvěrů poskytnutých bankami nefinančním podnikům v ČR nové obchody (bez kontokorentů, revolvingů a kreditních karet)	8/2017	ČNB	2,04	%

Pozn.: Data dostupná ke dni 27. 10. 2017

*očistěno o sezónní vlivy a/či rozdílný počet pracovních dní u některých ukazatelů

** podíl hrubé přidané hodnoty odvětví průmyslu (B+C+D+E dle NACE) na celkové hrubé přidané hodnotě všech odvětví ekonomiky

SVAZ PRŮMYSLU A DOPRAVY
ČESKÉ REPUBLIKY

SVAZ PRŮMYSLU A DOPRAVY ČR

WWW.SPCR.CZ

FB: [SVAZU PRŮMYSLU A DOPRAVY ČR](#)

TWITTER: [@SPD_CR](#)